

Eessõna

Benita Ferrero-Waldner,

Euroopa Komisjoni välissuhete ning Euroopa naabruspoliitika ja EuropeAidi volinik

Euroopa Liit (Euroopa Komisjon ja liikmesriigid) on uhke selle üle, et ta on suurim panustaja välisabisse, andes enam kui 55% maailma ametlikust arenguabist. Ainuüksi komisjon haldab ligi ühte viiendikku kõnealustest Euroopa fondidest.

2006. aasta oli Euroopa Ühenduse välisabi järjekordne rekordaasta, mil kohustused küündisid 9,8 miljardi euroni. Ühendus on seega täitmas oma ülesandeid ELi ettevõtmises, mille kohaselt tahetakse 2015. aastaks kahekordistada ametliku arenguabi andmine, et saavutada aastatuhande arengueesmärgid. Seoses eelarve täitmisega on komisjon 2006. aastal andnud abi kogusummas 8,1 miljardit eurot, mis on rohkem kui 2005. aastal antud 7,5 miljardit eurot.

Tänu meetmete ja menetluste lihtsustamisele jätkab Euroopa Komisjon välisabi andmise paindlikkuse ja tõhususe parandamist, andes ülemaailmselt abi paremini ja kiiremini.

Komisjoni enam kui 160 riigile suunatud välisabi eesmärk on vaesuse vastu võitlemine ning majandusarengu, inimõiguste ja demokraatia edendamine kooskõlas dokumendiga „Euroopa konsensus arengupoliitikas“.

Rumeenia ja Bulgaaria liitumine ELiga 1. jaanuaril 2007 oli oluline edusamm. Toetus teistele kandidaatriikidele kaetakse integreeritud rahastamisvahendist, mis on eelkõige suunatud Lääne-Balkani riikide stabiliseerimisele ja liitmisele.

2006. aastal tugevdati Euroopa naabruspoliitikat täiendavalt kolme uue tegevuskava sõlmimisega Armeenia, Aserbaidžani ning Gruusiaga ning ka Egiptuse ja Liibanoni tegevuskavade lõpuleviimisega. Lisaks võeti vastu uus Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahend.

Aafrika oli peamine Euroopa Ühenduse välisabi saaja. 2006. aasta oli ELi Aafrika strateegia rakendamise esimene aasta. Kõnealune strateegia on integreeritud poliitiline raamistik, millega parandatakse Aafrikas rakendatava arengupoliitika koordineerimist ja kooskõla ELi ja liikmesriikide vahel. Komisjon on suurendanud ka oma toetust Aafrika rahutagamise vahendile.

2006. aasta oli paljuski üleminekuaastaks, kuna asuti koostama lihtsamaid ja tõhusamaid rahastamisvahendeid 2007.–2013. aasta uute finantsperspektiivide raames. Uus arengukoostöövahend hõlmab Ladina-Ameerikat, Aasiat ja Lähis-Ida, aga keskendub ka temaatilistele küsimustele nagu tervis, haridus ja sooline võrdõiglikkus.

Euroopa Komisjon on tõestanud oma suutlikkust toimida tõhusalt kriisisituatsioonides. Laiaulatusliku levikuga linnugripi pandeemia ohule vastas komisjon kiiresti 80 miljoni euro suuruse abi andmisega ja peamiste asjaomaste osalejatega koostamise kaaskorraldamisega Pekingis. Palestiinas on komisjon „neliku“ palvel loonud koostöös Maailmapangaga ajutise rahvusvahelise mehhanismi, et aidata parandada kõige vähem kindlustatute sotsiaalmajanduslikke tingimusi. Euroopa Ühenduse toetus Palestiina rahvale 2006. aastal oli 339 miljonit eurot.

Euroopa Komisjon toimus ennetavalt sellises olulise tähtsusega valdkonnas nagu inimõigused, korraldades 2006. aastal 13 ELi valimisvaatlust ning valmistades ette demokraatia ja inimõiguste Euroopa muudetud rahastamisvahendi. See näitab ELi kindlat veendumust, et inimõiguste austamine on meie välisabipoliitika lahutamatu osa.

Koostöös
Louis Michel,

Euroopa Komisjoni arengu ja humanitaarabi volinikuga

Benita Ferrero-Waldner

Sissejuhatus

Euroopa Liit on jätkuvalt maailma suurim arenguabi andja, andes vastavalt OECDle 2006. aasta kohta esitatud andmetele 46,9 miljardit eurot (56,67%) ametlikust arenguabist. 2006. aasta kulukohustuste raames Euroopa Komisjoni hallatud välisabi anti kokku 12,1 miljardit eurot, millest 9,8 miljardit eurot on klassifitseeritav ametliku arenguabina. Kõnealust abi saab enam kui 160 riiki.

2006. aastal toimusid suured muutused ELi suhtlemisel ülejäänud maailmaga. Esiteks tagati, et poliitika, mis mõjutab arenguriike, saaks toetada arengu eesmärke; teiseks võeti vastu piirkondlikud strateegiad, mis kajastavad ELi prioriteete; kolmandaks lihtsustati mitmeid vahendeid, mis on välisabi andmise õiguslikuks aluseks; neljandaks rakendati meetmeid, et teha tihedamat koostööd partnerriikide ja muude arenguosalistega, et abi oleks veel tõhusam; parandati tulemuste hindamise ja saadud kogemuste kasutamise mooduseid.

Ülevaate eesmärk on välja tuua kõnealuste muutuste peamised jooned.

Paremad raamtingimused arengupoliitikale: poliitika ühtsus

Pärast 2005. aasta detsembris vastu võetud avaldust „Euroopa arengukonsensus“ on komisjon keskendunud suurema panuse andmisele, et selliste valdkondade nagu kaubandus, põllumajandus, keskkond, julgeolek, ränne, globaliseerumise sotsiaalne mõõde, tööhõive ja inimväärne töö, rahvusvaheline teaduskoostöö, sealhulgas tervishoiualased teadusuuringud, toetamine viiks aastatuhande arengueesmärkide saavutamiseni.

Üldine seisukoht on, et ainult arengupoliitikaga ei kaasne piisavaid tulemusi ning et muudel poliitikavaldkondadel oleks suurem mõju. ELi eesmärk on saavutada oma poliitika positiivne mõju, vähendades negatiivset mõju arengumaadele.

ELi eesistujariigi tõukel koostati 2006.–2007. aastaks tööprogramm teemal „Poliitikavaldkondade seostatus arenguga“, et määratleda ühised tegevusprioriteedid. 2006. aasta oktoobris võttis nõukogu vastu järeldused, mis käsitlesid nii eesistujariigi kõnealust tööprogrammi kui ka integratsiooni- ja arenguküsimusi nõukogu otsustusprotsessides. Komisjon on saavutanud edu mitmetes valdkondades, sealhulgas kaubanduses ja eelkõige läbirääkimistel majanduspartnerluslepingute üle nende AKV riikide ja piirkondadega, kelle eesmärk on kaubanduse soodustamine ja piirkondlik integratsioon, mis oleks pikaajalise arengu edasiiviivaks jõuks. Võitlus vaesusega seotud nakkushaigustega on teine hea näide, nt Euroopa ja arengumaade kliiniliste uuringute partnerluse kaudu.

Märkimisväärset edu on saavutatud ka rände valdkonnas ELi Aafrika strateegia raames¹ ja aastatel 2007–2013 ellu viidava rändeteemalise programmiga, millele eraldati 380 miljonit eurot, ning samuti julgeoleku valdkonnas, toetades selle valdkonna ümberkorraldamist partnerriikides. Rändeküsimustes on eriti tähtis ühtsus. EL on laiemate koostöölepingute raames arendanud mitmete maailma riikide ja piirkondadega dialoogi rändega seotud teemadel. Euroopa naabruspoliitika on suurepärase näide ning dialooge peetakse Aafrika, Aasia, Ladina-Ameerika ja Kariibi riikide partneritega.²

Selline dialoog hõlmab tavaliselt väga erinevaid teemasid, näiteks seosed rände ja arengu vahel, võitlus ebaseadusliku sisserände ning inimkaubanduse vastu, pagulaste olukorra mõju arengule ning ühispingutused majandusrände paremaks juhtimiseks. Dialoogi tulemusel võib EL anda abi, et aidata partneritel tõsta oma suutlikkust rändevooegade paremaks juhtimiseks ning rände ja arengu vaheliste positiivsete seoste maksimeerimiseks.

¹ Euroopa Liidu Aafrika strateegia: Euro-Aafrika pakt Aafrika arengu kiirendamiseks. KOM(2005) 489 (lõplik).

² Samaaegselt peetakse dialoogi ka AKV riikidega (Aafrika, Kariibi ja Vaikse ookeani riigid).

Ühtsuse huvides lahendatakse inimõigusi ja head valitsemistava käsitlevaid küsimusi süstemaatiliselt. Näiteks 2006. aastal korraldati 13 ELi valimisvaatlusmissiooni, milles osales ligikaudu 1 400 ELi vaatlejat. Kõnealused missioonid aitasid kaasa pettuse, manipulatsiooni ja hirmutamise võimaluse vähendamisele. Missioonid muutsid valimisprotsessi läbipaistvamaks ja tõstsid avalikkuse usaldust selle vastu ning toetasid seega edu saavutamist demokraatias ja valitsemistavades. Mõningatel juhtudel oli missioonidel konflikti ennetav roll, näiteks Kongo Demokraatlikus Vabariigis, kus läbi aegade kõige tähtsam ELi suletud missioon (300 vaatlejat) jälgis kahte valimisvooru juulis ja novembris. Kõnealused valimised sillutasid tee rahu taastamisele ühiskonnas, heade valitsemistavade taastamisele, jätkusuutlikule arengule Kongo Demokraatlikus Vabariigis ja Ida-Aafrika järvede piirkonna stabiliseerimisele.

Valitsemise kohta esitas komisjon uue lähenemisviisi „Euroopa arengukonsensuse juhtimine“³. Kõnealune lähenemisviis toetub 1994.–2004. aastat hõlmaval põhjalikul hinnangul. Hinnangus leiti, et EL on teinud õige valiku, seades valitsemistavad oma poliitiliste ja koostööavade keskmesse, ja et komisjon on saavutanud märkimisväärset edu määratlemisel, millised on tõenäoliselt kõige tõhusamad lähenemisviisid jätkusuutlike muudatuste elluviimiseks. Komisjon rõhutab ka heade valitsemistavade edendamise tähtsust sellistes valdkondades nagu maksundus, finants- ja õigusvaldkond ning teadusala koostöö.

Üldiselt on ühtsus ELi välisabipoliitika rakendamisel elulise tähtsusega. Partnerriikidega suhtlemisel tegeleb komisjon kolme peamise osalisega – poliitiline osaleja, arenguasutus ja doonorasutus – ning otsib järjepidevalt viise, kuidas ta saaks neid kolme osalist kõige tõhusamalt sobitada.

Paremad raamtingimused piirkondlikele strateegiatele

Kooskõlas arengukonsensusega püüab komisjon tagada, et tema eesmärgid ja põhimõtted kajastuksid sekkumisstrateegiates piirkondlikul tasandil.

ELi Aafrika strateegia on eelkõige esimene võimalus konsensuse kohaldamiseks ja integreeritud Euroopa esimene poliitiline raamistik, et parandada ELi ja liikmesriikide poliitika ja vahendite koordineerimist ja ühtsust. Aafrikale omistatud tähtsus peegeldus kõnealuse strateegia rakendamises ja ELi võetud kohustuses töötada välja ühine ELi–Aafrika strateegia, mis peaks vastu võetama ELi–Aafrika tippkohtumisel 2007. aasta teises pooles Lissabonis. Järgmiseks näiteks on Euroopa Komisjoni ja Aafrika Liidu komisjoni ühine töösessioon, mille raames Euroopa Komisjoni volinike rühm Euroopa Komisjoni presidendi José Manuel Barroso juhtimisel kohtus Aafrika Liidu komisjoniga viimase peakorteris Addis Abebas.

Strateegiad Euroopa Liidu suheteks ülejäänud piirkondadega on samuti koostatud konsensuse alusel, et edendada ühtset maailmavaadet, tunnistas samal ajal eristamise vajalikkust. 2006. aasta oli tulemuslik strateegilise partnerluse väljaarendamises ELi ja Ladina-Ameerika vahel. Kõnealuse partnerluse kaks peamist koostööprioriteeti on sotsiaalse ühtekuuluvuse suurendamine ja piirkondliku integratsiooni edendamine.

EL koostab ka ELi–Aasia suhete strateegilist raamistikku, mis põhineks tugevaval poliitilisel dialoogil, tõhustatud kaubandusel ja senise arengukoostöö jätkamisel. Liidu suhteid kahe peamise riigiga kõnealuses piirkonnas, Hiina ja Indiaga, arendatakse strateegilise partnerluse raames. Kõnealuste partnerluste ulatus on laiahaardeline, hõlmates nii majandusala koostööd kui ka poliitilisi külg.

Samuti sai hoo sisse Euroopa naabuspoliitika. Euroopa naabuspoliitika on ELi välissuhete prioriteetide hulgas. Kõnealuse poliitika kaudu üritab EL enda naabruses edendada head valitsemistava ja majandusarengut. Poliitika rakendamise esimese pooleteist aasta jooksul on see loonud märkimisväärse aluse tugevdatud suhetele liidu ja selle naabrite vahel. 4. detsembril 2006. aastal esitas komisjon uued ettepanekud Euroopa naabuspoliitika edasiseks tugevdamiseks ja arendamiseks. Kõnealustes ettepanekutes nähakse

3 KOM (2006) 421, 30.8.2006..

ette partnerriikidele paremate kaubandus- ja investeerimisväljavaadete pakkumist, isikutevaheliste kontaktide ja lühiajalise seadusliku reisimise lihtsustamist, külmutatud konfliktide aktiivsemat lahendamist ning uute rahastamisvõimaluste loomist.

EL abistab oma laienemispoliitika ning stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi kaudu võimalikke tulevasi liikmesriike, et neid järk-järgult liitu integreerida. 2006. aastal hõlmas kõnealune poliitika Bulgaariat, Rumeeniat, Lääne-Balkani riike ja Türgit. Bulgaaria ja Rumeenia ühinesid liiduga 1. jaanuaril 2007. Ühinemisläbirääkimised jätkuvad Horvaatia ja Türgiga, teised Lääne-Balkani riigid saavutasid edu stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi raames kehtestatud ühinemiskava järgimisel. 2006. aastal kehtestas komisjon kindlad meetmed, et tugevdada ELi poliitikat Lääne-Balkani riikide suhtes ja selle vahendeid, eelkõige selleks, et muuta ELi seisukohad kõnealuse piirkonna elanikele arusaadavamaks.

Paremad raamtingimused välisabile – määruste lihtsustamine ja selgitamine

Välisabipoliitika on integreeritud uute vahendite koostamisse, mis moodustavad osa ELi väliskoostöö struktuuri täielikust uuendamisest. Kõnealuste uute vahendite, millega loodi abi andmise lihtsustatud raamistik aastateks 2007–2013, koostamine viidi lõpule 2007. aastal. Need vahendid annavad püsiva tegevusaluse, ühendades selged poliitilised eesmärgid ja nende saavutamiseks vajalikud menetlused ja vahendid. Üheksa rahastamisvahendit asendavad olemasolevad geograafilised ja temaatilised määrused.

Kuus vahendit toetavad geograafilise või temaatilise suunitlusega poliitikat erinevates valdkondades:

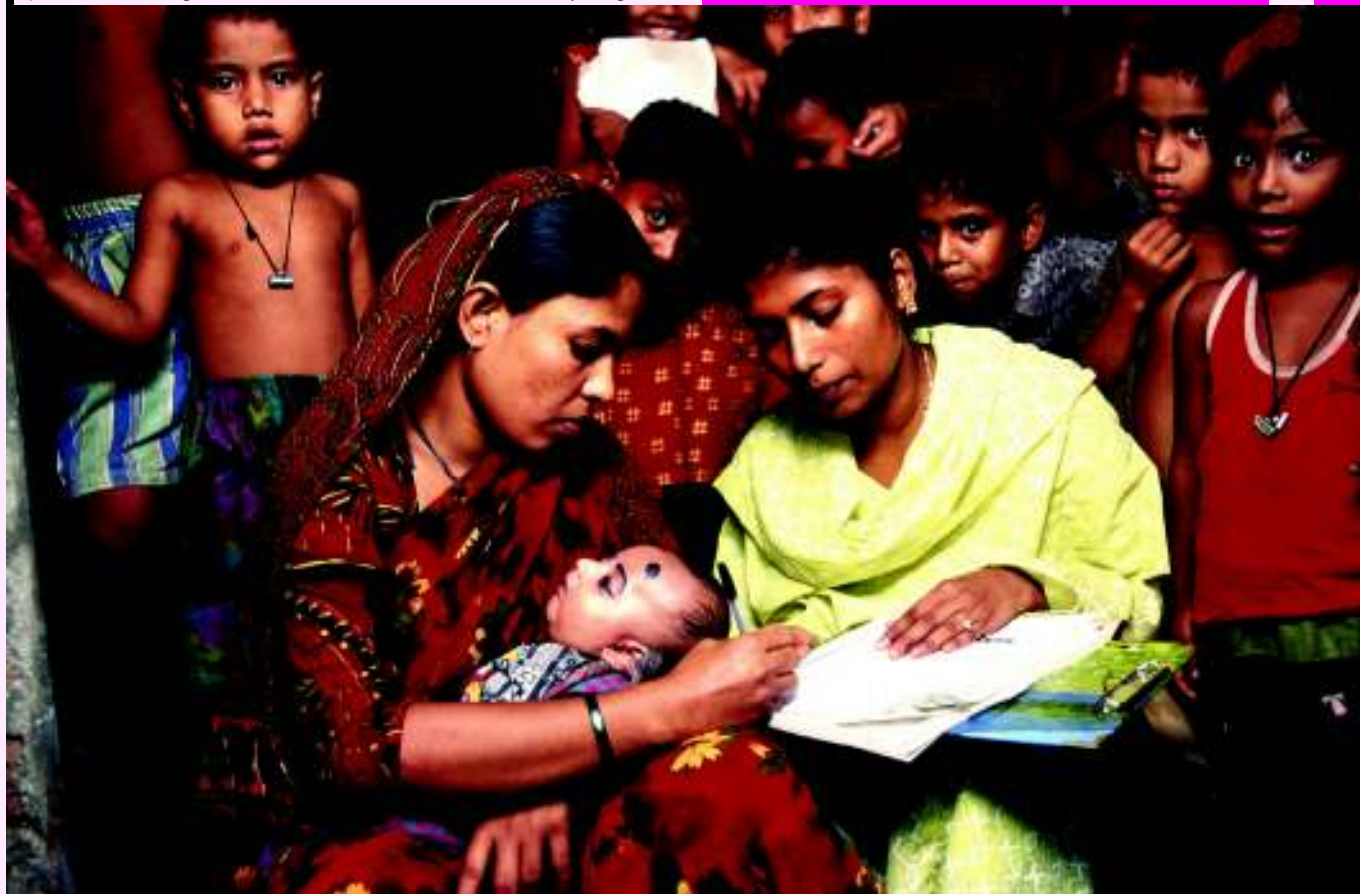
- ühinemiseelse abi rahastamisvahend;
- Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahend;
- arengukoostöö rahastamisvahend;
- rahastamisvahend koostööks tööstusriikidega;
- demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahend;
- tuumaohutusala koostöö rahastamisvahend.

Kolm vahendit on suunatud kriisilukordade lahendamiseks:

- stabiliseerimisvahend;
- olemasolev humanitaarabi, mis hõlmab uute finantsperspektiivide kohast erakorralist toiduabi;
- makromajandusliku finantsabi vahendid.

Koostööd tehakse riiklike, piirkondlike ja temaatiliste strateegiadokumentide ning mitmeaastaste sihtprogrammide ja iga-aastaste tegevusprogrammide kaudu, mille suhtes kohaldatakse institutsioonidevahelise kokkuleppe kohaselt kehtestatud uut demokraatlikku kontrollimenetlust. Kõnealuses menetluses nähakse ette, et komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu ning konsulteerib nendega süstemaatiliselt, saates neile strateegiadokumentide kavandid. Komisjon on võtnud kohustuse pidada Euroopa Parlamendiga korrapäraselt dialoogi kõnealuste strateegiadokumentide küsimuses ning võtta strateegiate rakendamisel arvesse Euroopa Parlamendi seisukohta.

Arengukoostöö rahastamisvahendi raames on Ladina-Ameerika, Aasia ja Lähis-Ida arengumaadele ning Lõuna-Aafrikale ette nähtud 10,1 miljardit eurot. Lisaks geograafilisele koostööle hõlmab see rahastamisvahend

ka temaatilisi programme, mis asendavad olemasolevad temaatilised määrused.

2006. aasta jaanuaris võttis komisjon inim- ja sotsiaalarengu teemaprogrammi raames vastu teatise „*Investeeringimine inimestesse*“.⁴ Arengukoostöö vahend annab kõnealuse programmi jaoks üle 1 miljardi euro, et toetada meetmeid valdkondades, mis mõjutavad otseselt inimeste elustandardit ja heaolu, keskendudes kõige vaesematele ja kõige vähem arenenud riikidele ning kõige ebasoodsamas olukorras olevatele rahvastikukihitudel. Sellest lähtuvalt on koostatud strateegia, et toetada meetmeid, mis on seotud nelja põhisambaga – hea tervis kõigile, haridus, teadmised ja oskused, sooline võrdõiguslikkus ning muud sotsiaal- ja inimarengu tahud (sealhulgas sotsiaalne ühtekuuluvus, tööhõive, inimväärne töö, lapsed ja noored ning kultuur). See on hea näide integreeritud lähenemisviisist, mida komisjon üritab edendada.

Laste ja noorte kaitse ning laste ja noorte osalemise edendamine arengus on prioriteetsemad valdkonnad arengukoostöö vahendi teemaprogrammis „*Investeeringimine inimestesse*“ ning uues demokraatia ja inimõiguste rahastamisvahendis. Komisjon kasutas kuni uute lihtsustatud vahendite koostamiseni umbes 75 erinevat vahendit, mis olid seotud lastepoliitika ja asjaomaste programmidega nii ELis kui ka väljaspool seda. Selleks, et parandada ühtsust, maksimeerida koostoimeid, avastada puudused ja suurendada vahendite kollektiivset mõju laste õiguste parandamisele, võttis komisjon 4. juulil 2006. aastal vastu teatise „*Lapse õiguste strateegia väljatöötamine*“.

Teatistes määratletakse pikaajaline põhjalik protsess, mis suurendab ELi meetmete mõju laste kasuks. Selles esitatakse ka uued mehhanismid, et tagada sisemine koordineerimine ja konsultatsioon (näiteks lapse õiguste Euroopa foorum), ja see sisaldab ettekirjutusi laste endi tõhusaks osalemiseks. Üheks teatisega võetud kohustuseks on arendada välja tegevuskava „*Lapsed arengukoostöös*“.

Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahendi raames ajavahemikuks 2007–2013 naaberriikidele ette nähtud eelarve on ligikaudu 12 miljardit eurot, mis on 32% enam kui eelmisel eelarveperioodil. Selleks, et maksimeerida ELi rahastamise mõju ja kasutamist, on komisjon teinud

ettepaneku luua Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahendi raames kaks uut mehhanismi:

- Naabruspoliitika Investeeringimisfond, mida kutsutakse rahastama ka liikmesriike ja mille kaudu võetakse täiendavaid laene Euroopa Investeeringispangast, Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupangast ning teistest arengupankadest. Eelarvest saadav toetus oleks 700 miljonit eurot. Eeldatavasti suudab fond julgustada laenamist summade ulatuses, mis ületavad mitmeid kordi toetuste summasid. Kui liikmesriikide panus oleks võrdväärne komisjoni omaga, suudaks fond pakkuda soodustingimustel antavateks laenudeks märkimisväärset summat;
- juhtimisrahastu, mille raames saab 300 miljoni euro eest anda täiendavat abi lisaks riikidele antavatele tavapärasele eraldistele, et teadvustada ja toetada nende partnerriikide tööd, kes on teinud kõige suuremaid edusamme oma tegevuskavade rakendamisel.

Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahend sisaldab ka erilist piiriülest koostööd, mida kaasrahastab Euroopa Regionaalarengu Fond. Uued sätted on loodud selleks, et kaotada eelnevad puudujäägid ja muuta sedalaadi koostöö lihtsamaks ja tõhusamaks.

Rahastamisprogrammide koostamine Aasiale, Ladina-Ameerikale ja naaberriikidele on peaaegu lõpetatud ning pärast vahendeid käsitleva poliitilise kokkuleppe saavutamist alustati institutsioonidevahelist mitteametlikku dialoogi Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahendi ning arengukoostöö rahastamisvahendi strateegiate kavandite teemal, et võimalikult vähe aeglustada abi andmist 2007. aastal. Pärast kõikide vahendite ametlikku jõustumist jätkub dialoog kõnealuste strateegiate üle 2007. aastal Euroopa Parlamendi demokraatliku järelevalve all. Jaanuaris kiideti heaks mitu üksikasjalikku teatist, milles määratletakse iga teemaprogrammi lähenemisviis ja sisu. Sellele järgnes iga teemaprogrammi üksikasjalik koostamine, mis peaks jõudma lõpule 2007. aasta alguses, et seejärel oleks võimalik neid programme peagi rakendada.

Koostööd Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikidega rahastatakse peamiselt Euroopa Arengufondi (EAF) raames, kuna Euroopa Ülemkogu otsustas 2005. aasta detsembris, et Euroopa Arengufondi tuleks ka edaspidi

4 KOM(2006)18 lõplik, 25.1.2006

rahastada eelarveväliselt. 10. EAF (2008–2013) loob 22,7 miljardi euroga aluse koostööks Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikidega.

10. EAFi programmitöö suunised on koostatud konsensuse alusel ning sisaldavad ühenduse tegevusvaldkondade määratlust ja riiklikul tasandil koondumise põhimõtet. Programmitööd Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikidega alustati käesoleva aasta alguses. Programmitöö dialoog on veel pooleli ning peaks kulmineeruma riiklike ja piirkondlike strateegia-dokumentide valmimisega allkirjastamiseks enne 2007. aasta lõppu. Nende rakendamine peaks algama 2008. aasta jaanuaris.

paremad raamtingimused koostööks: abi tulemuslikkus

Paremad raamtingimused koostööks: abi tulemuslikkus

Abi tulemuslikkus asub ELi poliitilises tegevuskavas kesksel kohal ja see on esindatud kõikides ELi 2006. aasta algatustes. Nii arengupoliitika ühisaval-duses kui ka uues Aafrika strateegias ei rõhutata mitte enama abi andmise tähtsust, vaid sellise Euroopa abi andmist, mis oleks parem ja tulemusli-kum. 10. EAFi kokkulepe sisaldab ka selget seisukohta abi tulemuslikkuse toetuseks.

Selleks, et võetud kohustused muutuksid tegudeks, kiideti 2006. aasta ap-rillis heaks tegevuskava (*ELi abi: rohkem, paremini ja kiiremini*). Kõnealune tegevuskava sisaldab terviklikku loetelu üheksa konkreetse eesmärgi kohta, mis peavad olema saavutatud 2010. aastaks. Kõnealused eesmärgid hõlma-vad ELi abi korrapärasest kaardistamist ülemaailmsel, piirkondlikul ja kohalikul tasandil (*Doonorriikide atlas*⁵) ja ettepanekut ELi ühise planeerimisraamistiku kohta. Doonorriikide atlas on osutunud kasulikuks vahendiks nii abi järele-valve kui ka ELi abi koordineerimise ja tööjaotuse tõhustamise seisukohalt, samal ajal tutvustatakse paljudes riikides planeerimisraamistiku käimas-oleva 10. EAFi programmitöö raames.

Rahvusvahelise arenguabi liigne killustamine on viinud abimeetmete haju-mise, kattuvuse ja isegi vastuoludeni, vähendades ebavajalike halduskulude kuhjumise ja partnerriikide kasvava koormuse tõttu abi mõju. ELi doonor-riikide atlas näidatakse kõnealuseid puudujääke ja kattuvusi. Tegevuse täiendavuse parandamine on abi tulemuslikkuse suurendamise võti. 2006. aastal võeti vastu abi tulemuslikkuse suunised ning viidi läbi sellekohaseid koolitusi nii peakorteris kui ka ülemaailmselt.

Kui abi antakse eelarve otsetoetusena – täielikult hallates seda partnerriigi süsteemide raames – on võimalik märkimisväärselt suurendada partnerriigi isevastutust ja doonorriikide usaldust partnerriikide juhtimissüsteemide vastu („vastavus“). Euroopa arengukonsensuses viidatakse eelarvetoetu-sele kui eelistatavale moodusele juhul, kui tingimused seda võimaldavad. Komisjon on eelarvetoetuse kaudu suurendanud riikide süsteemide kasu-tamist, tõstes selle rohkem kui 35%ni EAFi programmikohasest abist ajava-hemikus 2003–2005.

Komisjon on tihedalt seotud „nõrkade“ riikide toetamisega. Näiteks Palestiinas töötas ta tihedas koostöös Maailmapangaga, et kujundada ja välja töötada ajutine rahvusvaheline mehhanism eesmärgiga säilitada oluli-semate avalike teenuste pakkumine ja tavaliste palestiinlaste kaitsmine kriisi mõjude eest. Kõnealuses mehhanismis osalesid ka 14 liikmesriiki ja Norra.

5 http://ec.europa.eu/development/body/publications/descript/pub7_29_en.cfm

2006. aastal maksti ajutise rahvusvahelise mehhanismi raames sotsiaaltoetustena avaliku sektori töötajatele ja madala sissetulekuga pensionäridele välja 88 miljonit eurot ja peaaegu 24 miljonit eurot maksti otse vaestele ja kaitsetutele palestiinlastele, keda kriis oli otseselt mõjutanud.

Üldiselt toetab komisjon sellistel juhtudel abi andmist sihtfondide kaudu, mida sageli haldab ÜRO või Maailmapank. See aitab tagada, et abi (eelkõige ülesehitustöödeks) oleks nõuetekohaselt koordineeritud ja antud nii kiiresti kui võimalik. 2006. aastal andis komisjon ÜRO või Maailmapanga vahendusel abi ligikaudu 1,5 miljardit eurot. Aasta jooksul sõlmiti mõlema organisatsiooniga lepingud komisjoni panuse nähtavuse kohta kõnealustes meetmetes, võttes eelkõige arvesse arvamust selle kohta, et Euroopa panus kannatuste vähendamise ja rahu toetamise maailmas peaks olema Euroopa kodanikele ja abisaajatele ilmsem.

70 % maailma kõige vaesematest inimestest elab keskmise sissetulekuga riikides. Komisjon tunnustab, et majanduskasv on sotsiaalse arengu ja vaesuse vähendamise strateegiate oluline eeltingimus kõnealustes riikides. Siiski ei piisa ainult majanduskasvust. Paljudes kiiresti arenevates keskmise sissetulekuga riikides on tehnoloogilised muutused, globaliseerumine, demograafia ja nõudlus oskustöölise järele aidanud kaasa lõhe tekkimisele sissetulekute jaotumises, kuna majanduskasvuga ei kaasnenud tõhusat fiskaalpoliitikat, mis toetaks vaeseid. Ei tohiks alahinnata keskmise sissetulekuga riigi ebaõnnestumise riski oma võimaluste maksimaalsel ärakasutamisel, mille tulemuseks võib olla tagasi vaesusesse langemine. Seetõttu vajavad paljud nõrgad või potentsiaalselt ebastabiilsed keskmise sissetulekuga riigid edaspidi hästi suunatud ja poliitika/tulemustega seotud arenguabi, et stabiliseerida oma majandus, toetada reforme ja edendada arengut, kaubandusintegratsiooni ja sotsiaalset ühtekuuluvust.

2006. aastal mängis Euroopa Komisjon üha suuremat rolli ülemaailmsetes algatustes tervise ja hariduse valdkonnas, tehes koostööd ELi liikmesriikide ja teiste doonorriikide ning huvigruppidega. Alates 2006. aasta maist on komisjonil ülemaailmses HIVi/AIDSi, tuberkuloosi ja malaaria vastu võitlemise fondis ase-eesistuja koht. 2006. aasta juulist on komisjon kiiralgatuse „Haridus kõigile“ kaaseesistuja. Mõlemad algatused on keskendunud nõudlusest tulenevatele lähenemisviisidele, toetuse ühtlustamisele ja abi tulemuslikkusele.

Tulemused

Kuna välisabiprogrammide haldusreform käivitati 2000. aastal, on suuremat tähelepanu pööratud abi andmise kiirendamisele ja kvaliteedi parandamisele. Abi rakendamisel 2006. aastal saavutatud tase näitab veel kord, et abi andmise kiirus on paranemas.

2006. aastal kohustus komisjon maksta kokku 9,832 miljardit eurot ametlikku arenguabi, tegelikkuses anti 8,130 miljardit eurot. Geograafilisel alusel eraldatavatest kulukohustustest kogusummas 7,982 miljardit eurot anti peaaegu pool (3,553 miljardit eurot) Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikidele, kes said väljamakstud kogusummast 6,8 miljardit eurot 2,848 miljardit eurot.

Komisjon on abi andmise kvaliteedi hindamiseks tutvustanud menetlusi, et tagada projektide ja programmide raames võetud uute kohustuste nii põhjalik ettevalmistus kui võimalik ja asjaomases valdkonnas rakendatava parima tava kasutamine. 2002. aastal tutvustati projekti järelevalve süsteemi. Järelevalve põhineb käimasolevate projektide korrapärasel kohapealsel hindamisel, mida viivad läbi sõltumatud eksperdid, ning projektidele antakse punkte rahvusvaheliselt kokkulepitud kriteeriumide alusel. Viimase viie aasta üldised reitingud näitavad pidevat ja statistiliselt märkimisväärset paranemist. Hinnang 2006. aastal kontrollitud projektidele ja programmidele oli üldiselt hea. Üleüldine tulemuste paranemine viimaste aastate jooksul aeglustus veidi 2006. aastal, kuid areng toimub õiges suunas. 2006. aasta üldised tulemused on olnud rahuldavad.

Rahastatud meetmetest saadud kogemused on olulised abi tulemuslikumaks muutmisel. Tähtsaimate arenguabiga tegelevate peadirektoraaatide hindamisüksus hindab riiklike strateegiaid, temaatilisi küsimusi ja EÜ programmide muid strateegilisi aspekte, kasutades sõltumatuid eksperte.

Üldiselt näitavad mitmed näitajad, et alates 2000. aastast on saavutatud suurt edu välisabi juhtimisel. See on saavutatud suurte institutsionaalsete muutuste tulemusel, nagu programmide rakendamise eest vastutuse ülekandmine komisjoni delegatsioonidele, ning peakorterit talituste ümberkorraldamise tagajärjel.

On julgustav, et välisabi andmise edukuse kohta võib esitada mitu tähtsat ja nähtavat näidet. Aga palju on veel teha, eelkõige neis valdkondades, kus komisjon on väidetavalt aeglane või paindumatu, kuna välisabi hakkab tulevikus põhinema peamiselt paindlikkusel ja tõhustatud koostööl teiste abi andvate riikidega.⁶ Tänu uutele vahenditele ja finantsmäärustele on komisjon nüüd kõnealuste probleemide lahendamiseks paremini varustatud.

6 2007. aasta aruanne Euroopa Ühenduse arengupoliitika ja välisabi rakendamise kohta 2006. aastal, punkt 6.2 Hindamine: 2006. aasta tööprogrammi ülevaade.

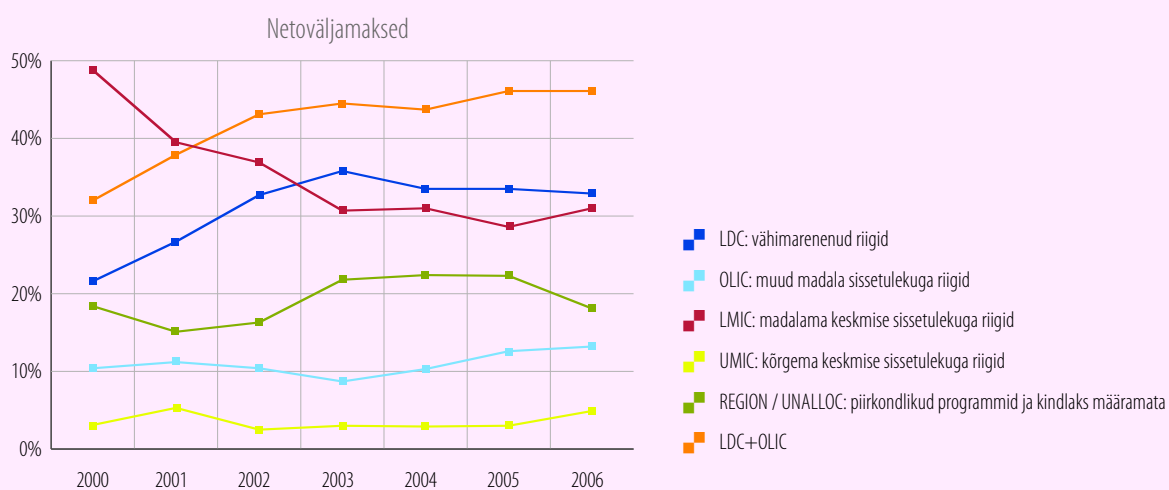
2006. AASTAL OLI KOMISJONI VÄLISTE GEVUS SUUNATUD JÄRGMISTE EESMÄRKIDE SAAVUTAMISELE:

- *ühinevate, kandidaat- ja võimalike kandidaatriikide abistamine ELile lähenemisel, rakendades laienemispoliitikat ja Lääne-Balkani riikide stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi.* Saavutused: Bulgaaria ja Rumeenia ELiga eduka ühinemise tagamine; allakirjutamine stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingule Albaaniaga ning samalaadsete lepingute üle läbirääkimiste pidamine Serbia, Montenegro ning Bosnia ja Hertsegoviinaga; ühinemisele abi rahastamisvahendi vastuvõtmine; Lääne-Balkani riike käsitleva teatise ja laienemise iga-aastase strateegiadokumendi vastuvõtmine;
- *Euroopa naabruspoliitika tulemusliku rakendamise tagamine.* Saavutused: kolm uut tegevuskava, mis käsitlevad Armeeniat, Aserbaidžaanit ja Gruusiat; Egiptust ja Liibanoni käsitlevate tegevuskavade lõpuleviimine; Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahendi vastuvõtmine; strateegiadokumentide mitteametlik esitamine Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahendi komiteele ning parlamendile; Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahendi piiriülese koostöö programmidokumentide ettevalmistamine; uue teatise vastuvõtmine Euroopa naabruspoliitika tõhustamise kohta;
- *konstruktiivse osaluse tagamine Lähis-Ida rahuprotsessis neliku raames ja tihedas koostöös teiste osalistega.* Saavutused: ajutise rahvusvahelise mehhanismi loomine: EÜ toetus Palestiina rahvale moodustas kokku 339 miljonit eurot;
- *jätkuv toetus piirkondliku stabiilsuse saavutamiseks ja ülesehituseks ning poliitilisteks ümberkorraldusteks Iraagis.* Saavutused: Iraaki käsitleva rahvusvahelise kokkuleppe ettevalmistamine; kaubandus- ja koostöölepingut käsitlevate läbirääkimiste alustamine; 2006. aasta abiprogrammi heakskiitmine ja rakendamine;
- *jätkuv toetus tsunamijärgsetele ülesehitus- ja taastustöödele.* Saavutused: rakendamise oluline kiirendamine; 180 miljoni euro ulatuses võetud kulukohustused ülesehitus- ja taastustöödeks peamiselt Indoneesias, Sri Lankal ja Maldiividel;
- *uue arengupoliitika rakendamine eesmärgiga edendada jätkusuutlikku arengut ja vähendada vaesust. Kõnealune arengupoliitika põhineb 2005. aastal esitatud raamistikul ja aastatuhande arengueesmärkide läbivaatamisel. Muu hulgas pakutakse välja meetmed Aafrika olukorrale reageerimiseks.* Saavutused: arengukonsensuse poliitiline sisu integreerimine arengukoostöö rahastamisvahendisse, programmitöö suunistesse ja piirkondlikesse strateegiatesse (näiteks ELi Aafrika strateegia);
- *inimõiguste austamise kinnitamine.* Saavutused: aasta lõpuks vastu võetud uuendatud vahend demokraatia ja inimõiguste edendamiseks.

LISAKS EESPOOL NIMETATUD EESMÄRKIDELE ON KOMISJON SAAVUTANUD EDU JÄRGMISTES VALDKONDADES, MIS OLID KA OSA TEMA PEAMISTEST ALGATUSTEST 2006. AASTAL:

- *AKV kuue piirkonnaga peetud läbirääkimistel majanduspartnerluslepingute üle saavutatud märkimisväärne edu, mis võimaldab kõnealuste lepingute jõustumist 2008. aastal.* Saavutused: läbirääkimiste edenemine, analüüsi ja suutlikkuse suurendamise meetmete esitamine, läbirääkimisprotsessi ja arengukoostöö kavandamise vahelise seose tagamine;
- *Osalemine olulisemates arengualgatuste järelemeetmetes, eelkõige nendes, mis on seotud rahastamise, ühtsuse, Aafrika probleemide ja rahvusvaheliste avalike hüvedega, vastavalt käesoleva aasta G8 tippkohtumise ja aastatuhande arengueesmärgi arutava täiskogu kõrgetasemelise istungi tulemustele.* Saavutused: abi tulemuslikkust käsitleva tegevuskava heakskiitmine (*ELi abi: rohkem, paremini ja kiiremini*); tegevuskavasse on koondatud üheksa eesmärki, mis tuleb saavutada 2010. aastaks;
- *tõsta komisjoni reageerimissuutlikkust humanitaarkatastroofide korral ning tugevdada tema suurõnnetuste vältimise ja nendeks valmisoleku strateegiat; käsitleda ELi osalust ülemaailmses HIVi/AIDSi, tuberkuloosi ja maalaria vastu võitlemise fondis.* Saavutused: konsultatsioonide alustamine partnerriikide ja ELi liikmesriikidega, et 2007. aastal avaldada teatis "Euroopa konsensuse saavutamine humanitaarabi küsimuses"; iga-aastane 90 miljoni euro suurune panus ülemaailmsesse fondi.

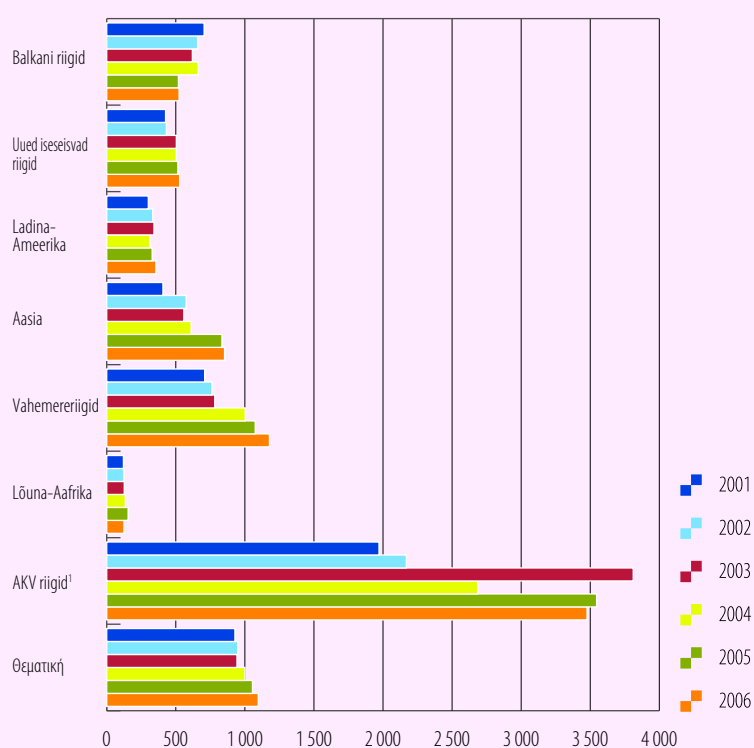
Tabel 1 // 2000.-2006. aasta; vaesuse leevendamine

2000.-2003. aasta EÜ aruande arenguabikomiteele (sama meetodi kohaselt: vähimarenenud riikidele ja madala sissetulekuga riikidele tehtud eraldised, sealhulgas Euroopa investeerimispannga eraldised / väljamakseid kokku)
 2004. ja 2005. aasta aruande kohane teave
 Esialgsed andmed 2006. aasta aruande täitmise kohta (vastavalt arenguabikomitee abisaajate nimekirjale, mis on kättesaadav alates 2005. aasta detsembrist)

Tabel 2 // EuropeAid - Piirkondadevahelise jaotuse muutumine 2001.–2006. aastal
Kohustused miljonit eurot

miljonit eurot	Balkani riigid	Uued iseseisvad riigid	Ladina-Ameerika	Aasia	Vahemeriigid	Lõuna-Aafrika	AKV riigid ⁽¹⁾	Temaatiline abi	Kokku
2001	705	426	301	407	709	121	1971	928	5568
2002	658	432	333	575	762	124	2169	949	6002
2003	620	504	342	558	782	127	3811	943	7687
2004	663	504	312	611	1003	135	2685	1001	6916
2005	519	515	329	834	1075	155	3546	1055	8027
2006	524	528	356	853	1178	125	3477	1097	8137

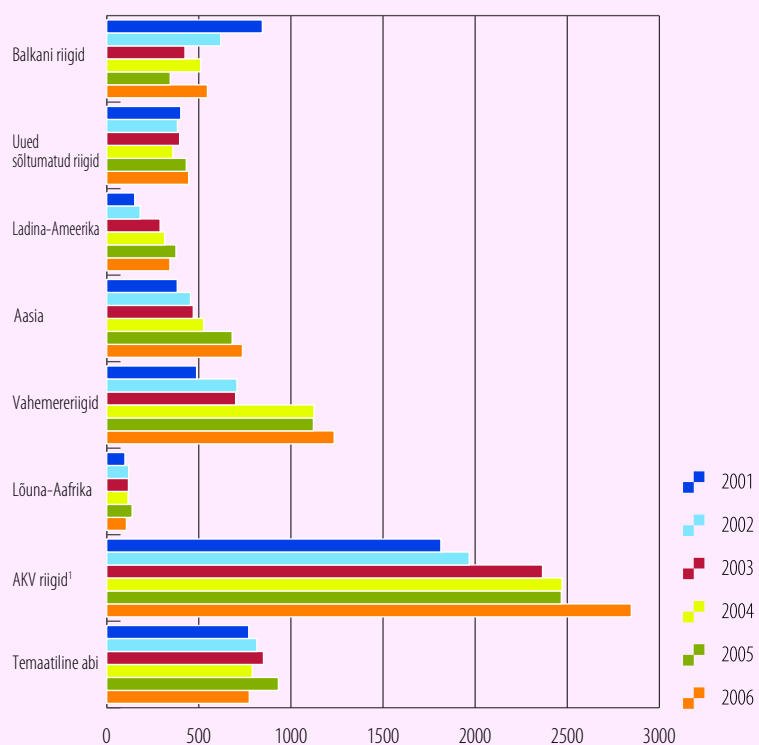
EuropeAidi 2006. aasta kohustused + laienemise peadirektoraat (Balkani riigid)

Välja arvatud halduskulud, mida haldab EuropeAid

Geograafiliste ja temaatiliste eelarvide piirkondlik jaotumine

(1) AKV piirkond, mis sisaldab EAFi + banaani ja suhkru eelarveridu (2001–2006)

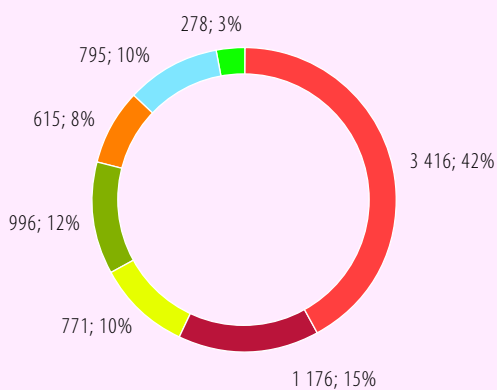
Tabel 3 // EuropeAid - 2001.–2006. aasta maksete areng ja jaotus piirkondade kaupa miljonit euro

miljonit eurot	Balkani riigid	Uued iseseis- vad riigid	Ladina- Ameerika	Aasia	Vahemere- riigid	Lõuna-Aafrika	AKV riigid ⁽¹⁾	Temaatiline abi	Kokku
2001	845	402	152	383	488	99	1 814	771	4 109
2002	619	384	182	455	707	119	1 968	815	4 630
2003	425	396	290	470	700	118	2 366	851	5 191
2004	510	359	314	526	1 125	116	2 472	790	5 701
2005	345	432	376	681	1 122	138	2 468	932	6 149
2006	547	445	343	737	1 235	107	2 848	774	7 037

EuropeAidi 2006. aasta kohustused + laienemise peadirektoraat (Balkani riigid)
 Välja arvatud halduskulud, mida haldab EuropeAid
 Geograafiliste ja teemaatiliste eelarvide piirkondlik jaotumine
 (1) AKV piirkond, mis sisaldab EAFi + banaani ja suhkru eelarveridu (2001–2006)

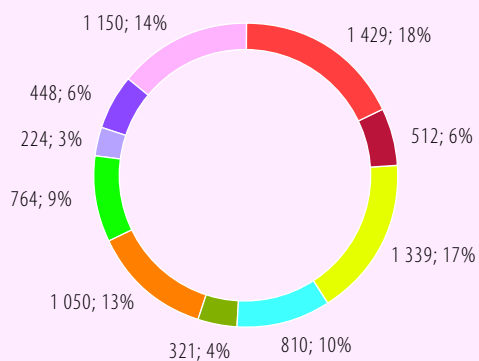
Tabel 4 // **Jaotumine valdkondade vahel**
miljonites €

- Sotsiaalne infrastruktuur: haridus, tervis, vesi, valitsus ja tsiviilühiskond, muu
- Majanduslikud infrastruktuurid ja teenused: transport, teabevahetus, energia, muud teenused
- Tootmine: põllumajandus, metsandus ja kalandus, tööstus, kaevandamine ja ehitus, kaubandus ja turism
- Mitu valdkonda/valdkondadevaheline: keskkond, naised arengus, muu
- Eelarvetoetus, toiduabi, toiduainetega kindlustamine
- Hädaabi, rekonstruktsioonitoetus
- Muud/eraldamata: halduskulud, toetus valitsusvälistele organisatsioonidele, määratlemata

2006. aasta kulukohustused (miljonites eurodes)
Ametliku arenguabi / ametliku abi vahendid, mida haldab EuropeAid ja CARDS
Välja arvatud halduskulud, mida haldab EuropeAid

Tabel 5 // **Euroopa konsensus: valdkonnad, mis on seotud ELi arengukoostööga**
miljonit €

- Juhtimine ja toetus majanduslikeks ja institutsionaalseteks reformideks
- Kaubandus ja piirkondlik integratsioon
- Infrastruktuur ja transport
- Vesi ja energia
- Sotsiaalne ühtekuuluvus ja tööhõive
- Inim- ja sotsiaalne areng
- Maaelu areng, piirkondlik planeerimine, põllumajandus ja toiduainetega kindlustamine
- Keskkond ja loodusvarade säästev kasutamine
- Konfliktide ärahoidmine ja riigi ebastabiilsus
- Mitu valdkonda

2006. aasta kulukohustused (miljonit eurot)
Ametliku arenguabi / ametliku abi vahendid, mida haldavad EuropeAid ja CARDS
Välja arvatud EuropeAidi hallatavad administratiivkulud